

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím:

Pest-Buda, a kávéházak városa

Forrás:

Magyar Főváros

Bn.

(Hely)

1943 IV. 18.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

Tárgy

640.24

Hely

Idő

"1943"

Személy

Helys

Pest-Buda, a kávéházak városa

Apró erkölcsrajz a negyvenes évekből

Wilhelm Richter: Wanderungen in Ungarn und unter seinen Bewohnern (Eine Beleuchtung von Ungarns moderner Stellung und Richtung, Berlin, 1844.) című művében mondja Pestnek és Budának a negyvenes évekből volt kávéházairól:

Pest és Buda kávéházai többnyire meglepően szépek. Hatalmas, nagy oszlopcsarnokok, melyekben gyakran 3—4 billiárdasztal is szolgál a közönség mulattatására. Számuk meglehetősen nagy és valamennyi jól megy, vagy legalább is megél, ami főképen a pestiek ama szokásának tulajdonítható, hogy rendez-vousaikat s üzleti ügyeiket rendszeren kávéházakban intézik el. Már régi idők óta a *Wurmhof* (Wurm-udvar) a leghíresebb kávéház, ahová az előkelő emberek, notabilitások is el szoktak járni. A kávéházakban kávét és szeszitalokat fogyasztanak, — bort és sört azonban soha, — újságot olvasnak, — melyek gazdag bőségben hevernek szanaszét az asztalokon, — vagy whistet, ecarté-t, dominót játszanak és billiárdoznak.

Minden kávéháznak másfajta törzsközönsége van. A *Wurmhof* a zsidók és professzionista kártyások, a *Magyar király* az írók és színészek, a *Kaszinó kávéház* tőkepenészek, tekintélyes kereskedők kedvelt találkozóhelye. Az egyetemi hallgatók az úri-utcai kávéházba szoktak összegyűlni. A leglátogatottabb kávéházak a híd közelében vannak, mert erre legnagyobb a forgalom; nyáron az ajtó előtt egy-egy sátor alatt szoktak üldögni, miközben pipáznak, szivaroznak, újsá-

got olvasnak, beszélgetnek, nézegetik a járókelőket s megjegyzéseket tesznek rájuk.

A kártyaszobák rendszeren és illendően el vannak különítve a kávéháztól. A már említett whisten és ecartén kívül olykor préférence-ot, ferblit és pharao-t is szoktak játszani. Minthogy azonban a rendőrség ezeket a játékokat nem üldözi oly szigorúan, mint másutt — nem ritka szerencsétlenség, hogy tapasztalatlan emberek hivatásos kártyások, iparlovagok hálójába kerülnek. Ennek az állapotnak nem igen lehet másképp véget vetni, mint a *mindenható sajtó útján*, amelynek feladata, hogy az iparlovagok sötét manipulációit napfényre hozza. A váciutcai *Örökfény* kávéház volt a spillerek főtanyája, amely azért kapta ezt a ragyogó melléknevet, mert itt *soha nem aludt ki a lámpa: állandóan, egész éjszaka verték a blattot a játékosok.*

A *Kávéforrás* is nagy kártyacsatáiról volt nevezetes. De a legszörnyűbben a Király-utcában folyt a játék, ahol *egész zavartalanul játszhatták*

a roulette-t. Az itteni játékházban oly erős volt a játék, hogy a játékosok 3—4 sorban egymás mögött megszállva tartották a roulette-asztalt, miközben természetesen *nyugodtan dolgozhattak a zsebtolvajok.* A publikum itt nagyon vegyes volt és gyakran lehetett látni egymás mellett egy-egy elegáns lion-t és egy-egy rongyos csavargót. Csak amikor már ezrek meg ezrek boldogságát tette tönkre a roulette, kezdte meg a leleplezéseket a *kisded sajtóvilág és ébresztette fel a rendőrséget*

letargikus szendergéséből.

Az észak-német utazónak — írja Richter — e kávéházakban az tűnik fel legelőször, hogy *po-hárból isszák a kávét, amit itt hihetetlen olcsón adnak s nem sajnálják tőle a cukrot.* Az italok is nagyon olcsók, sőt a kártya sem kerül sokba, aminek az lehet az oka, hogy bélyegezetlen kártyával játszanak.

Senkinek sem jut eszébe Pesten, hogy cukrászdába menjen kávézni, teázni, vagy puncsot inni. A cukrászda nem találkozóhely s ide legfeljebb nyáron, fagyotolni szoktak járni a pestiek. Budán a köztéreneken fagyaltos bódék állanak, amelyek igen látogatottak